

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-08-26

Närvarande: F.d. justitierådet Stefan Lindskog samt justitieråden Marie Jönsson och Jonas Malmberg

Ytterligare steg mot ett ökat informationsutbyte mellan myndigheter

Enligt en lagrådsremiss den 11 juni 2026 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),
2. lag om ändring i lagen (1994:448) om pantbrevsregister,
3. lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar,
4. lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten,

5. lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister,
6. lag om ändring i lagen (2006:496) om blodsäkerhet,
7. lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter,
8. lag om ändring i lagen (2008:286) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler,
9. lag om ändring i patientdatalagen (2008:355),
10. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
11. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659),
12. lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
13. lag om ändring i lagen (2011:725) om behörighet för lokförare,
14. lag om ändring i lagen (2012:453) om register över nationella vaccinationsprogram m.m.,
15. lag om ändring i lagen (2016:526) om behandling av personuppgifter i ärenden om licens för läkemedel,
16. lag om ändring i spellagen (2018:1138),
17. lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177),
18. lag om ändring i lagen (2018:1212) om nationell läkemedelslista,
19. lag om ändring i kustbevakningsdatalagen (2019:429),
20. lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas,

21. lag om ändring i lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,
22. lag om ändring i lagen (2021:1171) om behandling av personuppgifter vid Försvarmakten,
23. lag om ändring i lagen (2021:1172) om behandling av personuppgifter vid Försvarets radioanstalt,
24. lag om ändring i lagen (2024:488) om personuppgiftsbehandling i vissa ärenden om stöd till civilsamhället,
25. lag om ändring i vapenlagen (2026:408).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Sofia Waadeland Grönesjö.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt

I lagrådsremissen föreslås att det i offentlighets- och sekretesslagen ska införas en generell möjlighet för myndigheter att på eget initiativ lämna uppgifter som inte är sekretessbelagda till en annan myndighet. Samtidigt föreslås i ett antal s.k. registerlagar att personuppgifter ska få behandlas för uppgiftslämnande. Det föreslås också att kravet på att brottsbekämpande myndigheter ska göra en proportionalitetsprövning vid frivilligt uppgiftslämnande tas bort.

Enligt Lagrådet kommer den föreslagna regleringen att leda till att personuppgiftsbehandlingen blir mer omfattande. Risken för att fler uppgifter än vad som är nödvändigt lämnas ut kommer att öka. Det i sig innebär att risken för kränkningar av den personliga integriteten blir större. Integritetsskyddsmyndigheten har pekat på dessa risker och påtalat att det kan strida mot Europaparlamentets och rådets

förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) – EU:s dataskyddsförordning.

Enligt de i EU:s dataskyddsförordning uppställda principerna för personuppgiftsbehandling ska uppgifterna samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål – finalitetsprincipen (artikel 5.1 b). Det måste alltid finnas en rättslig grund för att få behandla en personuppgift (artikel 6). En sådan grund kan vara att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Den rättsliga grunden ska fastställas i unionsrätten eller i nationell rätt vid behandling enligt artikel 6.1 c och e (artikel 6.3).

Enligt lagrådsremissen (i slutet av avsnitt 6) är det övergripande syftet med regleringen att förbättra myndigheternas möjligheter att utbyta information som de behöver för att fullgöra sina uppdrag. Regeringen har konstaterat att utbytet tillgodoser mål av allmänt intresse och att uppgiftsbehandlingen ryms inom den rättsliga grunden i artikel 6.1 e.

Artikel 23 i EU:s dataskyddsförordning ger utrymme för att i nationell rätt föreskriva att ytterligare behandling av personuppgifter får ske, även om vidarebehandlingen inte är förenlig med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Sådana föreskrifter måste utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1, t.ex. säkerställandet av en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse.

Föreskrifterna ska innehålla specifika bestämmelser om bland annat vilka kategorier av personuppgifter som avses, omfattningen av de införda begränsningarna och om skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring.

I lagrådsremissen beskrivs den föreslagna regleringens förhållande till EU:s dataskyddsförordning enligt följande. I de fall där vidarebehandling genom utlämnande till andra myndigheter ska vara tillåtet har lagstiftaren infört sekretessbrytande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen eller uppgiftsskyldigheter i den lagen eller annan författning. Lagstiftaren har genom bestämmelser om att uppgifter får eller ska lämnas ut tagit ställning till frågan om behandlingens förenlighet med finalitetsprincipen. I vissa fall är sådana bestämmelser ett uttryck för att ett utlämnande är förenligt med insamlingsändamålet. I andra fall innebär bestämmelserna att en vidarebehandling genom utlämnande är tillåten trots att den inte är förenlig med insamlingsändamålet. Möjligheten att i nationell rätt föreskriva att ytterligare behandling av personuppgifter får ske även om vidarebehandlingen inte är förenlig med insamlingsändamålen är inte begränsad till uppgiftsskyldigheter eller till uppgifter som lämnas på begäran av en annan myndighet. Det avgörande är i stället om föreskrifterna utgör en nödvändig och proportionell åtgärd för att säkerställa viktiga mål av generellt allmänt intresse. (Se avsnitt 6, lagrådsremissen s. 48)

Lagrådet anser inte att argumentationen i lagrådsremissen är helt övertygande. Enligt Lagrådets uppfattning kan det ifrågasättas om ett utlämnande av personuppgifter som myndigheten inte är skyldig att lämna ut och som inte är efterfrågade generellt sett kan anses vara nödvändigt och en proportionell åtgärd. I de fall det finns en skyldighet att lämna ut uppgifter är det angett i vilka situationer det får ske eller vilket behov som föranleder ett utlämnande. Det kan förutsättas att en sådan skyldighet har bedömts både nödvändig

och proportionerlig. Enligt förslaget ska emellertid en myndighet på eget initiativ kunna lämna ut en uppgift enbart för att det kan antas att vara av betydelse för att den mottagande myndigheten eller, för den delen, den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Bestämmelsen saknar andra begränsningar utan gäller alla uppgifter som inte omfattas av sekretess. Avsikten är dessutom att någon proportionalitetsprövning inte ska göras vid utlämnandet. Det är emellertid svårt att förutsätta att ett sådant utlämnande alltid är nödvändigt och proportionerligt. Det får därför förutsättas att myndigheten vid sin utlämnandeprövning gör den proportionalitetsbedömning som omständigheterna föranleder.

Lagrådet kan konstatera att det i vart fall inte framstår som helt tydligt att den föreslagna regleringen kan anses vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Enligt Lagrådet är det dock ett risktagande som måste anses ligga inom regeringens handlings- och bedömningsutrymme.

Lagrådet vill även framhålla att om ändamålsbestämmelserna kompletteras i ett antal registerförfattningar med en bestämmelse om att personuppgifter får behandlas även för uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning kan det leda till en osäkerhet avseende tillämpningen av de registerförfattningar som saknar en sådan bestämmelse. Den osäkerhet som redan synes råda inom området kan som Justitiekanslern har påtalat komma att förstärkas.

Lagförslagen

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.